

3 Metsätalous

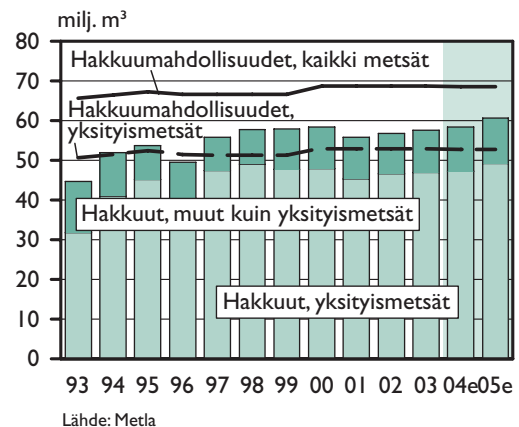
3.1 Puuvarojen käyttö

Suomen metsävarat ovat runsaat ja riittävät tyydyttämään teollisuuden puuntarpeen lukuunottamatta koivua, jota käytetään lähes 40 prosenttia enemmän kuin sitä sisältyy arvioituihin suurimpiin kestäviin hakkuumahdollisuuksiin. Tämä on mahdollista tuontipuun ansiosta. Vuosina 2001–2003 teollisuuden puunkäyttö ja hakkuut olivat ennätyksellisen suuret. Tänä aikana teollisuus käytti puuta keskimäärin 71 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, mistä kotimaisen puun osuus oli 55 miljoonaa kuutiota. Vuosina 2004 ja 2005 puun hankinta ja käyttö hieman nousivat.

Suomessa on 23 miljoonaa hehtaaria metsää, ja puuston kokonaismäärä on noin 2050 miljoonaa kuutiometriä. Tästä männyn osuus on 47, kuusen 34, koivun 15 ja muiden lehtipuiden 4 prosenttia. Puuston vuotuinen kasvu on noin 83 miljoonaa kuutiometriä. Ennakkotiedot Lapin metsien inventoinnista kertovat puuvarojen runsastumisen jatkuvan. Puuntuotannon ulkopuolelle on kokonaan tai osittain rajattu 2,8 miljoonaa hehtaaria metsää pääasiassa Pohjois-Suomessa. Metsätaloutta voidaan siten harjoittaa runsaan 20 miljoonan hehtaarin alueella, jolla on puustoa noin 1 900 ja vuotuista kasvua noin 81 miljoonaa kuutiometriä. Kun puuston poistuma on noin 69 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, puuvaranto lisääntyy hiukan joka vuosi. Suomalainen metsänhoito on Pan European Forest Certification -järjestelmän tunnustama.

Suurin kestävä hakkuumahdollisuus on noin 69 miljoonaa kuutiometriä käyttöpuuta vuodessa ja metsänhoidollisesti perusteltavissa oleva maksimi (hakkuumahto) peräti 93 miljoonaa kuutiometriä kaikki puulajit mukaan lukien. Teollisuuspuun mitat täyttävän puun hakkuukertymä on viime vuosina ollut noin 57 miljoonaa kuutiometriä eli 83 prosenttia laskennallisesta hakkuumahdollisuudesta. Yksityismetsien käyttöaste on lähes 90 prosenttia.

Yksityiset omistavat puuntuotantometsistä 62 prosenttia, valtio 24, yhtiöt 9 ja muut omistajaryhmit 5 prosenttia. Valtion metsäomaisuus on keskittynyt Pohjois-Suomeen, mikä näkyy alhaisena puuston keskikasvuna verrattuna muiden omistajaryhmien metsiin. Puuston kasvusta yksityismetsien osuus on 72, valtion 12, yhtiöiden 11 ja muiden omistajaryhmien 5 prosenttia. Teollisuuden puuhuollon nä-

Lähde: Metla

Teollisuuspuun hakkuut ja suurin kestävä hakkuumahdollisuus.

Teollisuuden puunkäyttö ja kotimaiset hakkuumahdollisuudet.

Puulaji	Käyttö 2001–2003, milj. m ³ /v		Suhteessa hakkuumahdollisuuksiin,%	
	Kotim. puu	Kaikki puu	Kotim. puu	Kaikki puu
Mänty	23,6	26,3	74	82
Kuusi	24,8	28,2	103	117
Koivu	6,4	13,7	63	136
Yhteensä	54,8	68,2	83	103

Teollisuus käytti lisäksi haapaa ja puulajeittain erittelemätöntä tuontipuuta 2,5 milj. m³/v. Hakkuumahdollisuus on suurin kestävä.

köklmasta yksityismetsien merkitys on keskeinen, sillä noin 80 prosenttia teollisuuden käyttämästä kotimaisesta raakapuusta tulee niistä. Yksityismetsien tarjonnan osuus kaikesta teollisuuden puusta on noin 65 prosenttia. Osuus on ollut hitaasti laskeva samalla kun tuontipuun osuus on noussut jo noin 20 prosenttiin.

Taulukkoon on koottu vertailu teollisuuden puunkäytöstä suhteessa suurimpiin kestäviin hakkuumahdollisuuksiin. Hakkuumahdollisuuslaskelmat perustuvat tietoihin puuston määrästä, rakenteesta ja kasvusta sekä olettamukseen metsänhoidon tason säilymisestä. Laskelma osoittaa tason, jolle hakkuut voivat nousta ilman, että tulevat hakkuumahdollisuudet pienensivät. Metsäntutkimuslaitoksessa tehty laskelma on luonteeltaan optimointilaskelma, jossa muun muassa eri raakapuulajien hintasuhteet vaikuttavat hakkuumahdollisuusarvion rakenteeseen.

Hakkuumahdollisuudet ovat nousseet, koska puuston määrä on jatkuvasti lisääntynyt, ja metsänhoito on ollut melko voimaperäistä. Kansallisen metsäohjelman myötä tullut lisärahoitus turvaa osaltaan metsänhoidollisten investointien korkean määrätason. Hakkuumahdollisuuksien kasvu on hidastunut, mutta nykyisellä puuvarojen käytön tasolla ne nousevat tulevaisuudessa edelleen.

Kestävät hakkuumahdollisuudet lyhytaikaisesti ylittävät hakkuut eivät vähennä tulevia hakkuumahdollisuuksia. Tällaista metsänhoidollisesti perusteltavissa olevaa liikkumavaraa on Suomen

metsissä erittäin runsaasti. Tämä koskee erityisesti kuusikoita. Etelä-Suomen kuusivaltaisissa metsissä puuston keskitilavuus on korkea, 173 m³/ha. Kuusen hakkuut ovatkin viime vuosina olleet erityisen runsaat, eikä kuusen varanto ole enää kasvanut.

Kestävien hakkuumahdollisuuksien käyttöaste on Etelä-Suomessa yli 80 prosenttia ja korkeimmillaan Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjois-Savossa yli 90 prosenttia. Pohjois-Suomesta on tuoretta alueittais-ta tietoa Kainuusta ja Pohjois-Pohjanmaalta, joissa käyttöaste on noin 90 prosenttia.

Puunkäytön lisäämismahdollisuuksia on puuvarojen kannalta selvimmin ja välittömimmin männyllä. Koivun käyttö on lähes 40 prosenttia suurempaa kuin kotimaisten hakkuumahdollisuuksien taso. Noin puolet koivun teollisesta käyttömäärästä onkin ulkomailta tuotua koivukuitupuuta. Koivuvarojen käyttöaste ei ole kovin korkea. Koivun hankintaa vaikeuttaa se, että huomattava osa koivusta kasvaa sekapuuna havupuuvaltaisissa metsissä. Vain 9 prosenttia metsistä on koivuvaltaisia. Kuusivarat ovat tämän vertailun mukaan täyskäytössä, ja kuusta on viime vuosina tuotu 3–4 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Hakkuumahdollisuuslaskelmien mukaan kuusen hakkuuta voidaan kestävästi lisätä jo noin kymmenen vuoden kuluttua.

Ei-teollisella raakapuun käytöllä eli pääasiassa kiinteistöjen polttopuulla on oma metsänhoidollinen merkityksensä, mutta päämerkitys on energiataloudellinen. Nuorten metsien hoidossa pienpuuta hake-tetaan energiapuuksi kasvavia määriä. Sillä voi olla entistä suurempi metsänhoidollinenkin merkitys, jos ensiharvennusleimikot eivät teollisuuspuun ostajia kiinnosta.

Kansallisen metsäohjelman (1999) tavoitteina on lisätä kotimaisen teollisuuspuun ja energiapuun käyttöä. Teollisuuspuun osalta käytön kasvu ei ole lähtenyt alkuun, mutta metsähakkeen energiakäyttö on kolminkertaistunut vuodesta 1999. Teollisuus-tuotteisiin kelpaamattoman puuaineksen käyttö energiantuotannossa on kaiken kaikkiaan suurimitaista: puuperäisen energian osuus on 20 prosenttia Suomen kaikesta energiankulutuksesta, metsäteollisuudessa 60 prosenttia.

3.2 Raakapuumarkkinat

Metsäteollisuuden tuotantoennusteiden perusteella teollisuuden puun käyttö kasvaa tänä vuonna 5 prosentilla. Puun tuonnin kasvun ei odoteta kattavan kaikkea lisäpuun tarvetta, vaan markkinahakkuiden odotetaan nousevan 56 miljoonaan kuutiometriin, samalla kun teollisuuden puuvarastot alenevat 2 miljoonalla kuutiometrillä. Kantohintataso on jäämässä etenkin kuitupuun alentuneiden hintojen vuoksi 3–4 prosenttia viimevuotista alemmaksi. Tammi–syyskuussa puukauppaa on tehty viimevuotista vähemmän, ja teollisuuden ostotavoitteiden täyttyminen edellyttää kaupan selvää vilkastumista vuoden lopulla.

Ensi vuonna teollisuuden puun käytön ennustetaan kasvavan edelleen parilla prosentilla. Varastoja ei ole enää varaa juurikaan pienentää, vaan kasvava raakapuun tarve tyydytetään noin miljoonan kuutiometrin lisätuonnilla ja 2 miljoonan kuutiometrin kuitupuun markkinahakkuiden lisäyksellä. Havutukkien hintojen ennustetaan pysyvän keskimäärin kuluvan vuoden tasolla, kun taas havukuitupuun hintojen ennustetaan hivenen nousevan.

Ostomäärät jäljessä, hakkuut viime vuoden tahdissa

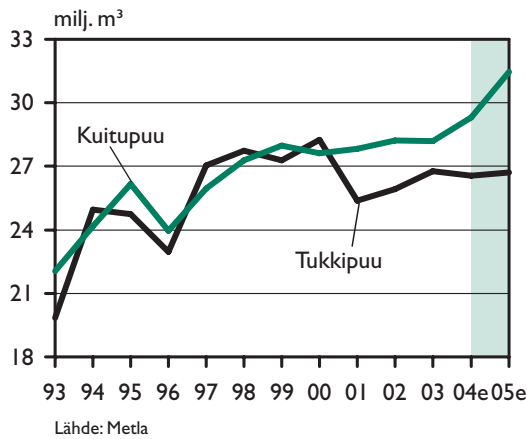
Massa- ja paperiteollisuuden tuotanto on kasvanut alkuvuonna ja sahatavaran tuotanto on pysynyt korkealla tasolla. Kasvanut tuotanto on lisännyt etenkin kuitupuun tarvetta viime vuoteen verrattuna. Kesällä 2003 alkanut kantohintojen lasku hiljensi puukaupan viime syksynä, ja vuoden ostotavoitteesta jäätiin 6 miljoonaa kuutiometriä. Tänä vuonna puukauppaa on käyty suhteellisen verkkaisesti teollisuuden alkuvuodesta ilmoittamaan 47 miljoonan kuutiometrin ostotavoitteeseen nähden, mutta syksyllä puukauppa on alkanut vilkastua. Havutukkien ja kuitupuun

tavaralajien ostot olivat syyskuun lopussa 6–10 prosenttia jäljessä vuodentakaisesta. Selvimmin on laskenut koivutukin ostomäärä, jossa on vähennystä 25 prosenttia.

Ostomäärien 9 prosentin putoamisesta huolimatta hakkuut yksityismetsistä (28,5 milj. m³) ovat vähentyneet vain prosentin elokuun loppuun mennessä ja markkinahakkuiden kokonaismäärä oli alle prosentin jäljessä viime vuodesta. Kuusi- ja mäntysahatavaran tuotanto on pysynyt alkuvuonna kuitenkin suunnitteen viime vuoden alkupuolen tasolla. Mäntytukin pienentyneitä hakkuuta (–4 %) on korvattu tuonnilla. Alkuvuonna kasvanut paperin ja sellun tuotanto on lisännyt kuitupuun tarvetta, minkä takia kuusi- ja koivukuitupuun hakkuut ovat lisääntyneet parilla prosentilla. Sen sijaan mäntykuitupuun hakkuut ovat hieman alentuneet (–2 %). Kuidun lisääntyntä tarvetta sellun ja paperin tuotannossa on katettu hakkeen ja kuusikuitupuun tuontia lisäämällä sekä antamalla puuvarastojen pienentyä.

Heinäkuussa 2003 alkanut kantohintojen aleneminen jatkui viime vuoden loppuun, mutta kuluvana vuonna kantohinnat ovat pysyneet melko vakaina. Havutukeilla kova kysyntä on pitänyt kantohinnat lähes viime vuoden tasolla. Tämän vuoden alkupuoliskolla niiden hinnat olivat 2–3 prosenttia alemmat kuin edellisvuoden alkupuoliskolla. Koivutukilla sekä ostot (–27 %), hakkuut (–13 %) että kantohinta (–12 %) putosivat selvästi viime vuoden tasosta. Kuitupuilla hakkuut ovat pysyneet viime vuoden tasolla, mutta hinnat ovat edelleen selvästi alemmat. Vähiten pudotusta on kuusikuitupuulla (–9 %), jonka ostomäärät ovat jääneet vähiten jälkeen viime vuodesta. Mänty- ja koivukuitupuun hinnat alenivat alkuvuonna 12–13 prosenttia verrattuna viime vuoden alkupuoliskoon.

Kuluvan vuoden alusta kantohinnan muutokset olivat syyskuun loppuun mennessä männyllä ja koivulla alle prosentti. Kuusitukin hinta oli noussut neljä ja kuusikuitupuun pari prosenttia.

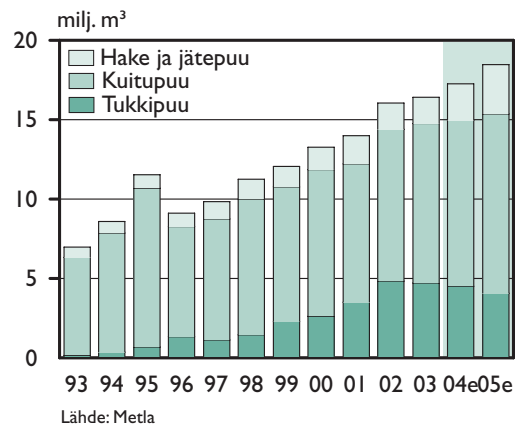

Tukki- ja kuitupuun markkinahakkuut 1993–2005e.

Tuonti ei kasvanut alkuvuonna 2004

Alkuvuonna puun tuonti on ollut odotettua vähäisempää, sillä tammi–heinäkuun tuonnin kokonaismäärä oli 10 miljoonaa kuutiometriä eli laskua oli prosentti viime vuodesta. Tuonnin rakenteessa on tapahtunut siirtymää pyöreästä puutavarasta hakkeeseen (ml. jätepuu), jonka tuonti oli lisääntynyt alkuvuodesta 32 prosenttia (0,28 milj. m³). Siirtymää voidaan selittää muun muassa sillä, että Baltiassa ja Venäjällä ei ole vielä käyttöä kasvaneen sahatavaran tuotannon sivutuotteena syntyvälle hakkeelle. Kuusitukin tuonti on alentunut 10 prosenttia ja havutukien tuonnin keskihinta on noussut 4–5 prosenttia viime vuodesta. Kuitupuun tuonnissa on vähentynyt vain mäntykuidun (–12%) tuonti. Kuusikuitua on tuotu 14 prosenttia enemmän ja sen tuontihinta on noussut 8 prosenttia.

Koska puun ostot ja tuonti eivät ole alkuvuonna kasvaneet samassa tahdissa metsäteollisuuden tuotannon kanssa, erityisesti tilastoinnin ulkopuolelle jäävä leimikkovarantojen määrä on supistunut. Myös teollisuuden hakatun puutavaran varastot olivat pienentyneet vuodenvaihteesta kesäkuuhun 1,3 miljoonalla kuutiometrillä 7,6 miljoonaan kuutiometriin. Määrä on 7 prosenttia vähemmän kuin viiden viimeisen vuoden kesävarastot keskimäärin. Etenkin havukuitupuuta, mäntytukkia ja koivutukkia oli varastossa vähemmän kuin edellisinä vuosina.

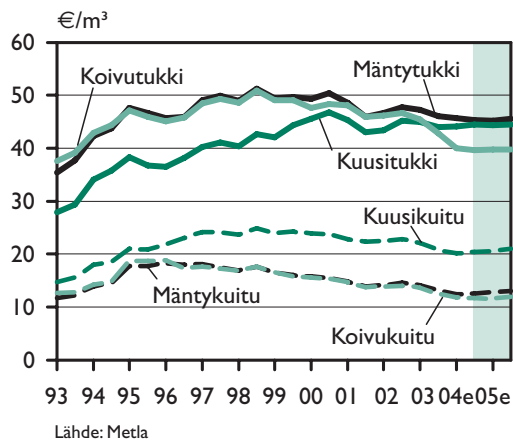
Tuontipuun määrä puutavaralajeittain 1993–2005e.

Puukauppoihin vauhtia loppuvuodesta 2004

Metsäteollisuuden tammi–elokuun tuotantomäärien perusteella raakapuun käyttö nousee tänä vuonna 5 prosentilla uuteen ennätykseen (77 milj. m³). Jos raakapuun tuonti päättyy runsaaseen 17 miljoonaan kuutiometriin, kuten nykyvauhdilla (1,5 milj. m³/kk) oletetaan käyvän ja teollisuus ja Metsähallitus lisäävät hakkuutaan 8,7–8,9 miljoonaan kuutiometriin, ja jos valmiin puutavaran varastoja puretaan vajaalla 2 miljoonalla kuutiometrillä, tulisi yksityismetsien markkinahakkuiden nousta tänä vuonna 47 miljoonaan kuutiometriin.

Elokuun loppuun mennessä 47 miljoonasta kuutiometrillä oli hakattu 60 prosenttia ja metsäteollisuuden samansuuruisesta ostotavoitteesta oli syyskuun loppuun mennessä saavutettu 63 prosenttia. Ostotavoitteeseen pääseminen edellyttää, että loka–marraskuussa (tilastoitujen) viikko-ostojen yksityismetsistä olisi noustava 1,5 miljoonaan kuutiometriin eli samalle tasolle kuin vilkkaana puukauppasyksynä vuonna 2002.

Tänä syksynä sateiden pehmittämät tiet ja maasto ovat aiheuttaneet hankaluuksia puun saatavuudelle. Teollisuuden lisääntynyt puun kysyntä kohdistuu kuitupuutavaralajeihin, mutta maaston huono kantavuus lisää korjuuvaurio- ja tuhoriskiä etenkin harvennusleimikoissa. Mikäli syksy on jatkossakin

Puutavaralajien kantohinnat puolivuositain 1/1993–2/2005e vuoden 2003 hinnoin (elinkustanusindeksi).

sateinen ja lämmin, hakkuut joudutaan suuntaamaan kantavien teiden varsilla oleviin päätehakuuleimiin, joiden saatavuus on rajallinen. Tämä lisää riskiä, että tuotantoa joudutaan lisääntyvässä määrin rajoittamaan puuhuollon ongelmien takia.

Syyskuussa kaikkien puutavaralajien kantohinnat

nousivat 1–3 prosenttia elokuun hinnoista. Kuitupuun hintojen ennustetaan vielä hivenen nousevan loppuvuodesta. Vuositasolla mänty- ja koivukuidun kantohintojen odotetaan kuitenkin jäävän noin 10 prosenttia alle viime vuoden hintojen. Kuusikuidun hintataso alenee muita kuitupuulajeja vähemmän.

Havutukki kantojen odotetaan vuositasolla pysyvän keskimäärin viime vuoden tasolla, kun korkeat tuotantomäärät pitävät tukkien kysynnän vilkkaana. Kuusitukkiin kohdistuu enemmän kysyntäpainetta kuin mäntytukkiin, koska sen tuonti on selvästi pienentynyt. Mäntytukin kantohintaan tuo pientä laskupainetta sen tarjonnan runsaus, kun myös tuonti on hieman viime vuodesta kasvanut. Koivutukin hinnan aleneminen on kiristyneiden laatuvaatimuksien takia todellisuudessa suurempi kuin keskihintojen perusteella viime vuoden elokuusta elokuuhun laskettu 11 prosenttia. Vanerimarkkinoilla Venäjän ja muiden siirtymätalouksien maiden tuotanto pitää kilpailun kovana, ja koivutukin kantohinnan ennustetaan alenevan noin 10 prosenttia viime vuodesta.

Markkinahakkuut ja raakapuun tuonti 2003–2005e.

Raakapuulaji/ omistajaryhmä	2003 milj. m3	2004e milj. m3	muutos %	2005e milj. m3	muutos %
Markkinahakkuut, yhteensä	55,0	55,9	2	58,2	4
Yksityismetsät ¹	46,7	47,1	1	49,2	4
Yhtiöiden metsät	3,5	3,8	9	3,9	2
Metsähallitus	4,8	5,0	3	5,1	2
Tukkipuu	26,8	26,6	-1	26,7	0
Kuitupuun	28,2	29,3	4	31,5	7
Raakapuun tuonti ²	16,4	17,2	5	18,4	7
Markkinahakkuut ja tuonti yhteensä	71,4	73,1	2	76,6	5
Valmiin puutavaran varastot	8,9	7,2	-19	7,8	7

¹ Sisältää kunnat, seurakunnat ym.

² Ei sisällä polttopuuta

Puutavaralaji	2003 €/m ³	2004e €/m ³	muutos %	2005e €/m ³	muutos %
Mäntytukki	46,7	45,7	-2	45,6	0
Kuusitukki	44,5	44,8	1	44,8	0
Koivutukki	44,2	40,6	-8	40,6	0
Mäntykuitu	13,7	12,4	-9	12,9	4
Kuusikuitu	21,4	20,9	-3	20,9	0
Koivukuitu	13,1	11,8	-9	12,0	1

Vuonna 2005 puun käyttö huipussa

Paperin ja sellun kysynnän kasvu Suomen keskeisillä vientimarkkinoilla lisää ensi vuonna edelleen Suomen tuotantomääriä. Tuotantoennusteiden perusteella teollisuuden raakapuun käyttö nousee parilla prosentilla. Käytön kasvu katetaan nousevalla tuonnilla ja yksityismetsien lisääntyvillä markkinahakkuilla. Hakkuiden 2 miljoonan kuution lisäys on kuitupuuta, sillä sahatavaran tuotanto ja tukin tarve eivät viime vuodesta kasva.

Raakapuun tuonnin odotetaan ensi vuonna kasvavan noin 7 prosenttia, kun hakkeen ja kuitupuun tuonti lisääntyy edelleen. Tuonnin nopeaa lisäämistä rajoittaa Venäjän heikko markkinamekanismi ja puutteellinen infrastruktuuri. Venäjän metsävarat ovat Suomen lähialueilla jo nyt venäläisen mittapuun mukaan tehokkaassa käytössä, mikä on viritänyt keskustelua puuvarojen riittävydestä tuotantokapasiteetin kasvaessa. Todennäköisesti ainakaan kuitupuun tuonnille ei kuitenkaan ole metsävarojen puolesta rajoitteita keskipitkällä aikavälillä, vaan Venäjälle suunnitellut sahainvestoinnit tulevat toteutuessaan lisäämään kuitupuun ja hakkeen vientitarjontaa.

Eräs puun tuojia huolestuttanut tekijä on ollut myös EU:ssa vireillä oleva kasvintarkastusdirektiivin muutos, joka alkuperäisessä muodossa toteutuessaan olisi edellyttänyt rajalla tarkastukset ja kasvintarkastustodistuksen kaikelta Venäjältä tuotavalta havupuutavaralta. Tämän hetken käsityksen mukaan

tarkastukset tehtäisiin 1–5 prosentin otannalla käyttöpaikalla, joten pelko tuontipuun juuttumisesta rajatarkastuksiin ei todennäköisesti toteudu. Raakapuun tuontia ja sen aiheuttamaan tuhojen leviämisenriskiä käsitellään tarkemmin erityisartikkelissa 'Tuontipuun rajatarkastus: taudinaiheuttajat ja tuholaiset'.

Puun hintataso vakaa vuonna 2005

Vaikka sahatavaran korkeat tuotantomäärät pitävät tukin kysynnän vilkkaana, kantohintojen ei odoteta nousevan. Syitä tähän ovat sahatavaran vientimarkkinoiden ylitarjontatilanne, joka painaa sahatavaran hintoja.

Kuitupuumarkkinoilla havusellun ja paino- ja kirjoituspaperien tuotannon ja vientihintojen muutaman prosentin nousun odotetaan nostavan mäntykuidun hintaa 4 prosentilla ja vahvistavan hieman myös koivukuidun hintakehitystä. Mäntykuitupuun hinnannousu voisi olla sellun ja paperin tuotannon kasvusta päätellen suurempaakin, mutta hinnannousupaineita hillitsee sen runsas tarjonta. Mäntykuidun vahvan tarjonnan taustalla on sen hakkuupotentiaalin lisäksi metsäveromuutoksen siirtymäkauden viimeisen vuoden aiheuttama tarjontaa lisäävä vaikutus, mikä pätee muidenkin puutavaralajien markkinoihin. Siirtymäkauden loppumisen vaikutusta puumarkkinoihin käsitellään laajemmin jäljempänä erityisartikkelissa 'Metsäverotuksen siirtymäkausi ja puumarkkinat'.

Kantohintojen näennäistä laskua vuonna 2005 voi aiheuttaa se, että vuonna 2004 sateisen kesän

Reaalisen kanto- ja vientihintaindeksin kehitys

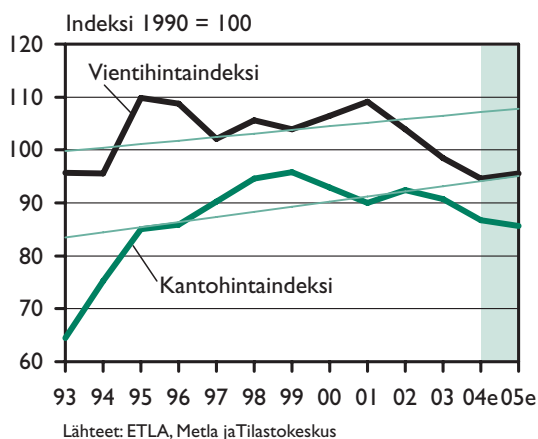
Pekka Ollonqvist

Metsäteollisuustuotteiden reaalista vientihintatasoa mittaava hintaindeksi alenee yli kolme ja puoli prosenttia tänä vuonna viime vuoteen verrattuna muiden kuin sellun reaalisten vientihintojen alentuessa. Raakapuun hintatasoa mittaava kantohintaindeksi alenee yli neljä prosenttia (molemmat tukkuhintaindeksillä deflatoituina).

Ensi vuonna metsäteollisuustuotteiden vientihintaindeksi nousee noin prosentin tämän vuoden tasosta massa- ja paperiteollisuustuotteiden nimellisten vientihintojen lievän nousun seurauksena. Kantohintaindeksi laskee ensi vuonna runsaan prosentin tämän vuoden tasosta nimellisten kantohintojen laskun pysähdyksestä huolimatta. Metsäteollisuustuotteiden vientihintaindeksi on ensi vuonna yli 4 prosenttia ja kantohintaindeksi noin 14 prosenttia vuoden 1990 tasoa alempi.

Sekä vientihinta- että kantohintaindeksin vuosilta 1990–2003 laskettu trendikehitys on ollut nouseva ja vientihintaindeksissä noin 0,4 prosenttiyksikköä hitaampi kuin kantohintaindeksissä. Reaalinen kantohintataso oli viime vuonna yli 2,5 prosenttia ja vientihintataso noin 7,5 prosenttia vuosien 1990–2003 keskimääräistä kehitystä mittaavan lineaarisen trendin alapuolella. Poikkeama trendistä kasvaa tänä vuonna edelleen sekä kantohintojen että vientihintojen osalta.

Metsäteollisuustuotteiden vientihintataso nousi yhtäjaksoisesti vuoden 1991 minimitasosta vuoteen 2001, mutta on alentunut sen jälkeen selvästi ja jää ensi vuonna likimain vuoden 1992 tasolle. Reaalinen kantohintataso nousi vuoteen 1999 yhtäjaksoisesti lamatalouden pohja-arvosta vuonna 1993. Reaalinen kantohintataso jää ensi vuonna vähän vuoden 1996 tason alapuolelle.

Metsäteollisuustuotteiden vientihintaindeksi, kantohintaindeksi ja indeksien lineaariset trendit (reaalisina, tukkuhintaindeksillä deflatoituina).

ja syksyn takia puuta korjataan loppuvuodesta paljon hyvistä ”kelirikkoleimikoista”, joissa hintataso muodostuu keskivertoleimikkoa korkeammaksi. Eri ajanjaksojen kantohintoja vertailtaessa on lisäksi syytä ottaa huomioon se, että jos kuitupuun suuren kysynnän takia harvennushakkuista kertyvän puun osuus lisääntyy selvästi, ei hintojen nousu näy täysin keskikantohinnoissa. Metsänhoitoyhdistysten valtakirjakaupoista kerätyn tilaston mukaan ensiharvennuksissa kuitupuun kantohinnat ovat noin 80 ja muissa harvennushakkuissa 90 prosenttia päätehakkuissa maksettavista kantohinnoista.

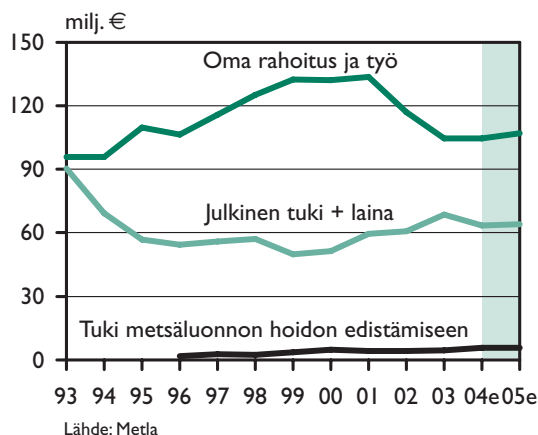
3.3 Yksityismetsien investoinnit ja kannattavuus

Puuntuotannon kokonaisinvestoinnit ovat yksityismetsissä tänä vuonna vajaat 170 miljoonaa euroa. Vuonna 2005 investoinnit hieman kasvavat, mutta jäivät huomattavasti 2000-luvun alkuvuosien tasosta. Sen sijaan yksityismetsien luonnonhoidon tukivarat ovat lisääntyneet lähes 50 prosentilla tällä vuosikymmenellä. Vuonna 2005 metsäluonnon hoitoa edistetään jo lähes 6 miljoonalla eurolla.

Hehtaariohittaiset nettokantorahat laskevat vuonna 2004 neljä euroa edellisvuodesta 97 euroon, mutta nousevat seuraavana vuonna takaisin 100 euroon. Metsänomistamisen sijoitustuoton perusteella laskettu kannattavuus heikkenee vuonna 2004 kantohintojen laskun takia ja reaalityttö jää -1,5 prosenttiin. Vuonna 2005 tuotto nousee vuosien 1993–2003 keskiarvoon eli noin 4,5 prosenttiin.

Puuntuotannon investoinnit laskeneet

Metsänomistajien oma rahoitus puuntuotannon investoinneissa lisääntyi reaalisesti lähes yhtäjaksoisesti 1990-luvun alkupuolelta aina tämän vuosikym-

Yksityismetsien investointien julkinen ja oma rahoitus 1993–2005e vuoden 2003 hinnoin (elinkustannusindeksi).

menen alkuun asti. Vuodesta 2001 alkaen rahoitustaso on kuitenkin ollut laskusuunnassa. Kahden viime vuoden aikana metsänviljelymäärät ovat vähentyneet lähes 10 prosentilla. Samoin nuoren metsän hoitomäärät laskivat runsaalla 5 prosentilla. Yksityismetsien puuntuotannon kokonaisinvestoinneista kyseiset työläjit vastaavat yli kahta kolmannesta. Sen vuoksi niiden supistuminen näkyy selvästi etenkin metsänomistajien oman rahoitusosuuden pienenemisenä. Toisaalta myös metsänhoito- ja perusparannustöiden tilastoinnissa vuonna 2004 tapahtunut uudistamistyö on laskenut investointikustannuksia vuodesta 2002 alkaen. Muuttuneet tilastointiperusteet ovat alentaneet metsänomistajien omaa rahoitusosuutta lähinnä uudistamiseen liittyvissä töissä ja metsäteiden kunnossapitokustannuksissa (Ks. tarkemmin Metsätilastotiedote 742). Viime vuonna omarahoitus oli noin 105 miljoonaa euroa. Kuluvana vuonna vastaava rahoitus on likimain samansuuruinen. Vuonna 2005 metsänomistajien oma panostus hieman kasvaa, mutta jää kuitenkin alle 110 miljoonan euron.

Vuonna 2003 käytettiin julkisia varoja puuntuotantoon lähes 70 miljoonaa euroa. Rahoituksen painopiste oli nimenomaan nuoren metsän hoitotöissä, joiden toteutus vaati myös mittavaa metsänomistajien oman rahoituksen ja työn osuutta. Yksityismetsien kokonaisinvestoinnit nousivatkin viime vuon-

na noin 173 miljoonaan euroon. Kuluvana vuonna jäädytään niukasti alle 170 miljoonan euron. Vuonna 2005 investoinnit reaalisesti hieman kasvavat.

Julkinen tukirahoitus pienenee

Vuoden 2003 julkinen tukirahoitus merkitsi reaalisesti paluuta 10 vuotta sitten vallinneelle tukitasolle. Viime vuoden korkea tukimäärä johtui 9 miljoonan euron lisäbudjetista, jolla rahoitettiin osittain edelliseltä vuodelta siirtyneitä nuoren metsän hoidon töitä. Tänä vuonna julkisessa rahoituksessa palataan jälleen noin 63 miljoonan euron tasolle. Vuoden 2005 valtion talousarvioesityksessä yksityismetsien puuntuotantoon on varattu tukea ja lainaa yhteensä noin 64 miljoonaa euroa. Lainarahoitus on kuitenkin menettänyt lähes täysin merkityksensä 1990-luvulla. Tällä vuosikymmenellä lainoja on myönnetty vuosittain vain noin 0,5 miljoonaa euroa.

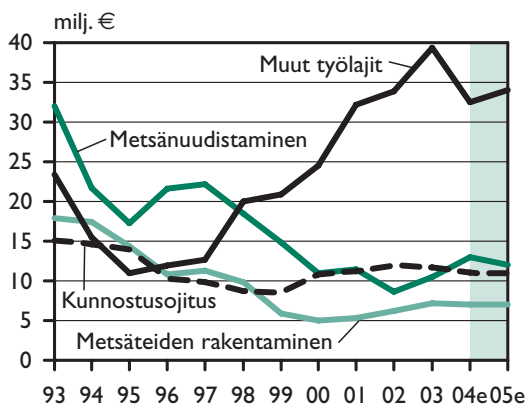
Varsinaiseen töiden toteutukseen käytettävistä 47 miljoonan euron tukirahoista noin 60 prosenttia kohdennetaan nuoren metsän hoitoon ja energiapuun käytön edistämiseen. Tänä vuonnakin jouduttiin rahoittamaan runsaalla 5 miljoonalla eurolla vuonna 2003 tehtyjä töitä. Samoin jouduttaneen vuosi 2005 aloittamaan kuluvan vuoden hoitohankkeiden ra-

hoituksella ilman valtion lisämäärärahaa. Viime vuosikymmenen loppupuolella alkanut nuoren metsän hoitoon liittyvä kampanja näyttää edelleen kannustavan metsänomistajia hoitotöihin. Osin intoa ovat lisänneet myös parantuneet rahoitusehdot ja energiapuun tuki. Kuluvana vuonna toiminut maa- ja metsätalousministeriön asettama rahoituslakityöryhmä esitti huomattavia tuen laajennuksia energiapuun korjuuseen ja haketukseen, jota varten varattiin 2 miljoonaa euroa lisärahaa mikäli EU-komissiolta saadaan hyväksyntä. Työryhmä esitti myös tukirahoituksen suuntaamista enemmän taimikonhoitoon, minkä asian valmistelutyötä jatketaan ensi vuonna.

Metsäteiden tekemiseen ja kunnostusojituksiin varatut tukirahat pysyvät ensi vuonna likimain kuluvan vuoden tasolla. Vuonna 2003 kunnostusojitettiin enää vajaat 60 000 hehtaaria. Tämän ja ensi vuoden tukirahoituksella ojitusmäärät pysyvät samalla tasolla, mikä on selvästi alle Kansallinen metsäohjelma 2010:n tavoitteen. Viime vuonna siirryttiin metsäteiden tukirahoituksessa uuteen ajanjaksoon, kun ensimmäisen kerran metsäteitä perusparannettiin enemmän kuin rakennettiin uusia. Rahoituksen painopiste pysyy myös jatkossa teiden perusparannuksissa, jolloin samalla rahalla saadaan aikaan enemmän suoritekilometrejä.

Luonnonhoidon tukea lisätään edelleen

Yksityismetsissä julkista tukea ei kohdenneta nykyisin pelkästään puuntuotantoon, vaan talousarviossa on varattu erikseen määräraha metsäluonnon hoidon edistämistöihin. Vuonna 1996 osoitettiin ensimmäisen kerran vajaat 2 miljoonan euron määräraha kyseisiin hoitotöihin. Kestävän metsätalouden rahoituslain tultua voimaan vuodesta 1997 lähtien on valtio maksanut ympäristötukea ja rahoittanut luonnonhoitohankkeita. Vajaassa 10 vuodessa yksityismetsien luonnonhoitoon käytetyt varat ovat kolminkertaistuneet. Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2005 määräraha on jo lähes 6 miljoonaa euroa, mikä on jo samaa suuruusluokkaa kuin esimerkiksi metsäteihin käytettävät tukieurot.

Lähde: Metla

Yksityismetsien metsänhoito- ja perusparannustöiden julkinen rahoitus työlajeittain 1993–2005e vuoden 2003 hinnoin (elinkustannusindeksi).

Nykyisen rahoituslain aikana on vuosittain rahoitettu metsälain erityisen tärkeiden elinym-
päristöjen kartoitusta (METE), joka on toteutettu lähinnä metsäkeskusten toimesta. Viime vuosina tähän toimintaan on käytetty noin 2 miljoonaa euroa vuodessa. Kartoitus päättyi kuluvan vuoden kesällä lukuun ottamatta osia Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskuksista. Kartoitustyön perusteella arvioidaan yksityismetsissä olevan noin 75 000 hehtaaria METE-kohteita, joiden osuus yksityismetsien pinta-alasta on noin 0,5 prosenttia. Ympäristötuella korvataan maanomistajille nimenomaan monimuotoisuuden ylläpitämisestä koituneita taloudellisia menetyksiä.

Ensi vuoden tukirahoista vähän yli puolet on varattu ympäristötukeen, jolla monimuotoisuutta turvataan 4 000 hehtaarin alueella. Lisäksi rahoitetaan METSO-ohjelman luonnonarvokauppoja ja yhteistoimintaverkoston pilottihankkeita.

Kantorahatut laskussa

Vuosina 2002 ja 2003 yksityismetsien kantorahatut olivat likimain yhtä suuret eli noin 1,55 miljardia euroa. Tämä on selvästi alempi kuin vuosina 1997–2000 vallinnut reaalin kantorahatutaso. Tänä vuonna bruttokantorahatut näyttäisivät laskevan 3–4 prosentilla eli ne jäävät vajaaseen 1,5 miljardiin euroon. Kuluvan vuoden tulojen alennus johtuu kuusitukkaa lukuunottamatta kaikkien muiden puutavaralajien alemmista kantohinnoista. Vuonna 2005 metsäteollisuuden taloudellisen tilanteen paraneminen näkyy myös raakapuumarkkinoilla, mikä merkitsee kohoavia kantohintoja ja kasvavia hakkuumääriä. Samalla yksityismetsien bruttokantorahatut nousevat takaisin vuosien 2002 ja 2003 tasolle.

Yksityismetsien puuntuotannon kokonaisinvestointien osuus bruttokantorahatuloista oli vuonna 2003 runsaat 11 prosenttia. Tänä vuonna investointiaste näyttää hieman laskevan viime vuodesta. Vuonna 2005 kyseinen suhde pysyy edelleen vähän yli 11 prosentissa sekä tulojen että puuntuotannon investointien kasvaessa.

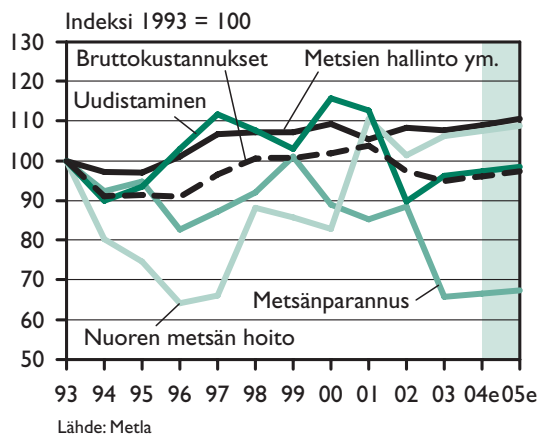
Hehtaarikohtainen nettotulos pysyy 100 euron tuntumassa

Metsäteollisuuden puun kysynnän odotetaan olevan vilkasta loppuvuodesta 2004, ja tilanne jatkuu samanlaisena myös vuonna 2005. Sahavaran heikon hintakehityksen vuoksi kantorahatuloissa ratkaisevassa asemassa olevan tukkipuun hintaan ei ole näkyvissä selviä korotuksia. Kantohintojen pysyminen vuodenvaihteen 2003/2004 tasolla merkitsee kantohintojen laskua edellisvuodesta, mikä pudottaa bruttokantorahatut tänä vuonna 112 euroon hehtaarilta. Laskua edellisvuodesta on 3 euroa. Näin pieni pudotus kuitenkin edellyttää, että vilkkaan syksyn ansiosta markkinahakkuut yksityismetsistä nousevat yhtä suuriksi kuin viime vuonna eli 47 miljoonaan kuutiometriin. Vuonna 2005 kuitupuun hakkuumäärien odotetaan kasvavan 2 miljoonalla kuutiometrillä tukkien hakkuumäärän pysyessä entisellään. Lisääntyneiden hakkuiden ja havukuitupuutavaralajien pienen hinnannousun

Yksityismetsätalouden katelaskelma vuodelle 2003 ja ennusteet vuosille 2004 ja 2005, €/ha.

	2003	2004e	2005e
Bruttokantorahatut			
Koko maa	115,3	112,0	115,0
Etelä-Suomi	148,7	145,0	149,0
Pohjois-Suomi	46,5	43,0	46,0
– Bruttokustannukset			
Koko maa	19,4	19,6	19,9
Etelä-Suomi	22,7	23,0	23,3
Pohjois-Suomi	12,4	12,5	12,7
+ Tuet			
Koko maa	5,1	4,8	4,7
Etelä-Suomi	5,1	4,7	4,6
Pohjois-Suomi	5,2	4,9	4,8
= Nettotulos (ennen veroja ja ulkopuolisen pääoman kuluja)			
Koko maa	101,0	97,0	100,0
Etelä-Suomi	131,0	127,0	131,0
Pohjois-Suomi	39,3	36,0	38,0

Pohjois-Suomi käsittää Oulun ja Lapin läänit.
Lähde: Metla

Yksityismetsätalouden kustannuskehitys 1993–2005e vuoden 2003 hinnoin (elinkustannusindeksi).

takia kantorahatulojen odotetaan nousevan 115 euroon hehtaarilta. Etelä-Suomessa ne olisivat 150 ja Pohjois-Suomessa 46 euroa hehtaarilta.

Myös hehtaarikohtaisissa kustannuksissa erot eri vuosien välillä jäävät pieniksi. Tosin vertailua vaikeuttaa tiedonkeruujärjestelmän muutos vuodesta 2002 alkaen. Bruttokustannukset yksityismetsätaloudessa olivat vuonna 2003 keskimäärin runsaat 19 euroa hehtaarilta (vanhoilla ennakkotiedoilla 21 €/ha), ja ne nousevat hieman vuosina 2004 ja 2005 lähennellen 20 euroa hehtaarilta. Etelä-Suomessa kustannukset ovat noin 23 ja Pohjois-Suomessa 12 euroa hehtaarilta. Valtion tukien osuus kustannuksista nousi vuonna 2003 yli 5 euroon hehtaarilta, mutta laskee hieman (0,3–0,4 €/ha) seuraavina vuosina. Tuet sisältävät myös energiapuun korjuuseen ja haketukseen myönnetyn tuen, jonka osuus kokonaistuesta vaihteli vuonna 2003 metsäkeskuksittain 2–7 prosentin välillä, mutta nousee vuonna 2005 jo keskimäärin 10 prosenttiin.

Yksityismetsätalouden bruttokustannukset voidaan jakaa neljään kustannuspaikkaan. Niistä suurimpia olivat vuonna 2003 metsien uudistamisen (29 %) ja hallinnon kustannuspaikat (36 %). Nuoren metsän hoidon osuus oli 20 prosenttia ja metsänparannuksen 15, missä oli osin tilastoinnissa tapahtuneen muutoksen takia selvä 5 prosenttiyksikön pudotus.

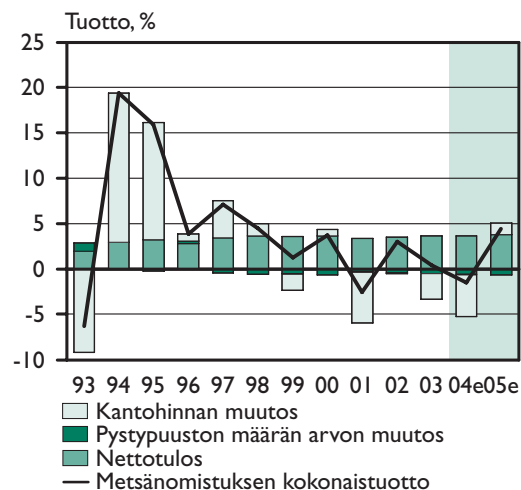
Vuonna 2003 nettotulos yksityismetsätaloudessa

oli 101 euroa hehtaarilta. Tänä vuonna nettotulos jää alempien kantohintojen takia 97 euroon hehtaarilta. Kustannusten pysyessä samansuuruisina, lisääntyneiden hakkuiden ja pienen kantohintojen nousun odotetaan nostavan nettotuloksen 100 euroon hehtaarilta vuonna 2005. Etelä-Suomessa nettotulos (131 €/ha) on kolminkertainen verrattuna Pohjois-Suomeen (38 €/ha).

Metsänomistamisen tuotto yli 4 prosenttiin vuonna 2005

Vuonna 2003 keskimääräisillä kantohinnoilla laskettu tuotto hakkuuarvona lasketulle metsäomaisuudelle oli 0,4 prosenttia. Tänä vuonna kantohintojen lasku pudottaa tuoton –1,5 prosenttiin ja vuonna 2005 kantohintojen lievä nousu nostaa tuoton yli 4 prosentin. Metsäomaisuuden reaalin sijoitustuotto on ollut vuosina 1993–2003 keskimäärin 4,6 prosenttia.

Metsänomistamisen kokonaistuotto on laskettu osatekijöittäin, joita ovat hakkuutulot ja puuntuotannon kustannukset (=nettotulos), pystypuuston määrän arvonmuutos sekä kantohintojen muutos. Nettotuloksen ja pystypuuston määrän arvonmuu-

Metsänomistamisen reaalin kokonaistuotto osatekijöittäin 1993–2005e vuoden 2003 hinnoin (elinkustannusindeksi).

toksen summa on sidoksissa puuston kasvuun sekä kantohintojen ja kustannusten kehitykseen. Se on pysynyt viime vuosina tasaisesti runsaassa 3 prosentissa. Vuodesta 1997 alkaen pystyvuuston määrän arvon muutoksen tuotto on ollut yhtäjaksoisesti negatiivinen, vaikka puuston kuutiomäärä on lisääntynyt. Selitys tälle on se, että verotuksen siirtymäkauden aikana on hakattu paljon tukkipuuvaltaisia päätehakkuuleimikoita, kun taas pystyvuuston kasvusta suurin osa on ollut kuitupuuta. Kantohintojen vaihtelu vaikuttaa ratkaisevasti pystyvuuston hakkuuarvoon (pystyvuuston määrä x kantohinta puutavaralajeittain), mikä aiheuttaa ajoittain suurtakin vaihtelua tuottoprosenttiin. Metsäomaisuuden arvoa kuvaavan hakkuuarvon laskennassa puuston määrä perustuu valtakunnan metsien inventointien (VMI) ja hakkuumäärien perusteella laskettuun vuotuisen puuston määrään, ja kantohintoina on käytetty vuotuisia keskimääräisiä kantohintoja.

3.4 Työvoima metsätaloudessa

Metsäteollisuudesta poiketen metsätalouden työpaiikat ovat hieman lisääntyneet vuosina 2003 ja 2004. Kasvu selittyy suurimmalta osin palkansaajien työpaikkojen lisääntymisellä yrittäjien määrän pysyessä suurin piirtein ennallaan. Toimialan työttömyysaste on ennakkotiedon mukaan myös laskenut historiallisesti ennätysmäisen alhaiseksi eli noin kuuteen prosenttiin. Koska markkinahakkuiden ennakoidaan kasvavan vuonna 2005 neljä prosenttia, ennakoidaan metsätalouden kokonaistyöllisyyden pysyvän vuonna 2005 edelleen vuoden 2004 tasolla.

Työllisyys kääntynyt kasvuun

Metsätalouden työllisyyden pitkään jatkunut aleneva trendi on 2000-luvun alussa taittunut ja työllisyyden taso on vakiintunut. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen vuoden 2004 seitsemän ensimmäisen

kuukauden ennakkotietojen valossa metsätalouden työllisten määrä olisi jopa korkeammalla tasolla kuin samaan aikaan edellisenä vuonna. Työllisyyden kasvu johtuisi lähinnä palkansaajatyöpanoksen kasvusta. Vuonna 2003 metsätaloudessa työskenteli 15 100 palkansaajaa. Vuoden 2004 alkupuoliskon ennakkotietojen perusteella palkansaajien määrä olisi lisääntymässä noin 16 000 henkilöön. Yrittäjätyöpanos pysyisi kutakuinkin ennallaan. Vuonna 2003 se oli 6 600 henkilötyövuotta ja vuoden 2004 alkupuoliskolla 6 700 henkilötyövuotta. Tilastokeskuksen toimialaluokituksen mukaan metsätalouden työllisyys vuonna 2003 oli kaikkiaan 21 800 henkilötyövuotta ja vuoden 2004 alkupuoliskolla se on noussut lähes 23 000 henkilötyövuoteen.

Kasvat hakkuut ylläpitävät puunkorjuun ja kuljetuksen työllisyyttä 2004 ja 2005

Vuonna 2003 metsätalous työllisti lisäksi noin 3 000 henkilöä puutavaran autokuljetuksessa sekä noin 1 000 henkilöä metsänparannustöissä. Ennusteen mukaan vuonna 2004 metsäteollisuuden puun käyttö kasvaa 4,4 prosenttia ja markkinahakkuut kasvavat kaksi prosenttia edellisestä vuodesta ja vuonna 2005 vastaavasti noin kaksi ja neljä prosenttia. Kun autokuljetetun puutavaran osuuden puutavaran kokonaiskuljetussuoritteesta voidaan olettaa pysyvän vähintään entisellä 80 prosentin tasolla, ennakoidaan puutavaran autokuljetuksen työpanoksen pysyvän vuosina 2004 ja 2005 vuoden 2003 tasolla. Metsänparannustyöt ovat kestävänsä metsätalouden rahoituslain mukaisia työkohteita lähinnä metsäojituksessa ja metsäautoteiden tekemisessä, joiden määrä riippuu valtion rahoitusosuudesta. Se ei ole kuluvana eikä ensi vuonna kasvamassa Kansallisessa metsäohjelmassa esitetystä tavoitetasosta huolimatta. Siksi metsänparannustöiden työpanos voi jäädä vuosina 2004 ja 2005 korkeintaan vuoden 2003 tasolle.

Kun Tilastokeskuksen toimialaluokituksen mukaisesti metsätalouden työllisiin lisätään puutavaran autokuljetuksen ja metsänparannustoiminnan työlliset, saadaan metsätalouden kokonaistyöllisyyden

määräksi vuonna 2003 yhteensä 25 800 henkilötyövuotta, ja vuoden 2004 alkuvuoden tulosten mukainen työllisyyden taso olisi 26 700 henkilötyövuotta vuodelle 2004.

Tilastokeskuksen tilastoima metsätalouden työttömyysaste oli vuonna 2003 vielä 10 prosenttia, mutta vuoden 2004 seitsemän ensimmäisen kuukauden lukujen perusteella työttömyysaste on pudonnut kuuteen prosenttiin. Tämä on johdonmukaista saman tilaston työllisyyden tasossa tapahtuneen parantumisen kanssa. Sen sijaan työministeriön tilastossa oli edelleen 30.6.2004 yhteensä 2 840 työtöntä metsätyön hakijaa, joka merkitsee 11 prosentin työttömyysastetta.

Koneenkuljettajia tarvitaan lisää

Markkinahakkuiden ennakoitaan kasvavan vuoden 2003 noin 55 miljoonan kuutiometrin tasolta kaksi prosenttia vuonna 2004 ja edelleen neljä prosenttia vuonna 2005. Kuitupuun korjuun osuus kasvaa vastaavasti neljä ja seitsemän prosenttia. Puunkorjuuseen osallistui talvikaudella 2003 korjuukalustoa saman verran kuin edellisenäkin vuonna, enimmillään noin 1 800 hakkuukonetta ja 2 000 metsätraktoria sekä puutavaran kuljetukseen noin 1 500 puutava-

Metsätalouden* työlliset ammattiaseman mukaan 1993 ja 2003–2005e, henkilöä.

	1993	2003	2004e	2005e
Toimihenkilöt	7 000	6 300	6 900	6 500
Työntekijät	13 000	10 800	11 200	11 700
Palkansaajat yhteensä	20 000	17 100	18 100	18 200
Metsänomistajien oma työpanos	9 000	4 600	4 600	4 500
Muu yrittäjätöpanos	4 000	4 000	4 000	4 000
Yrittäjätöpanos yhteensä	13 000	8 600	8 600	8 500
Kokonaistyöllisyys	33 000	25 800	26 700	26 700

* metsänparannus ja kuljetukset mukaan lukien

Metsätalouden kokonaistyöpanos työlajeittain 1993 ja 2003–2005e, henkilöä.

	1993	2003	2004e	2005e
Toimihenkilötyö	7 000	6 300	6 900	6 500
Puutavaran autokuljetus	3 000	3 000	3 000	3 000
Metsäkonetyö, puunkorjuu ja metsänparannus	5 000	6 000	6 000	6 400
Manuaalinen hakkuutyö	8 000	2 500	2 500	2 500
Manuaalinen metsän- ja luonnonhoitotyö	9 000	8 000	8 300	8 300
Metsätalouden kokonaistyöllisyys	33 000	25 800	26 700	26 700

ra-autoa. Hakkuumäärien ja kuitupuun osuuden lisääntymisen ja koneellisen hakkuun osuuden kasvun vuoksi etenkin harvennushakkuissa puunkorjuun konekapasiteettitarve säilynee entisellä tasolla vuosina 2004 ja 2005 konetyön tuottavuuden vähittäisestä kasvusta huolimatta. Sen sijaan metsänparannuskaluston ja -urakoitsijoiden tarve voi supistua, kun töiden painopiste on siirtynyt uudisrakentamisesta metsäautoteiden ja metsäojien kunnostamiseen. Kun koneellisen työn osuus ja kaluston tarve lisääntyy myös metsänhoidon ja metsänuudistamisen työlajeissa sekä kasvavassa energiapuun korjuussa, ennakoitaan konetyön panoksen kokonaisuutena hieman kasvavan vuonna 2005.

Toimihenkilötyöpanoksen tarpeen arvioidaan hieman kasvaneen vuonna 2004 esimerkiksi metsien suojeluun ja luonnonarvojen kartoitukseen liittyvissä tehtävissä, ei niinkään perinteisissä metsätalouden tehtävissä. Puutavaran autokuljetuksen työn tuottavuus voi edelleen kehittyä, mikäli metsäautotieverkosto ja muu maaseudun tieverkosto pidetään raskaan kaluston liikennöintiä edellyttävässä kunnossa. Manuaalisen työn osuus supistuu edelleen sekä hakkuun että metsänhoidon tehtävissä ja vastaava työ siirtyy koneellisesti tehtäväksi. Koneenkuljettajatyöpanoksen tarve kasvaa sen takia hieman vuonna 2005 konetyön tuottavuuskehityksestä huolimatta.

Työllisyys lisääntyy metsien suojelun ja luonnonhoidon tehtävissä

Hankintahakkuut vähenivät vuonna 2003 noin 18 prosenttia edellisestä vuodesta ja ovat supistuneet edelleen vuoden 2004 tammi–elokuussa kuusi prosenttia. Metsänomistajien omatoimisen metsätyön osuus on supistunut vuoden 2002 noin 5 000 henkilövuodesta 4 600 henkilötyövuotta vastaavaksi vuonna 2003. Pitkän ajan kehitysnäkökulmana sen osuus on edelleen supistumassa.

Kasvavia työlajeja ovat erilaiset metsien suojeleluun ja luonnonhoitoon liittyvät tehtävät sekä energiapuun korjuu. Näihin tehtäviin varatut kestävän metsätalouden rahoituslain mukaiset tukivarat ovat viime vuosina moninkertaistuneet. Energiapuun korjuu pyritään integroimaan nuoren metsän hoitoon ja ensiharvennuksiin ja tekemään kasvavassa määrin mahdollisimman kustannustehokkaasti koneellisesti. Sen sijaan ympäristön hoitoon liittyvät työt voivat tarjota mahdollisuuksia muuten supistumassa oleviin manuaalisiin työtehtäviin.

Työn tuottavuus kasvaa hitaasti

Työn tuottavuus kasvoi Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2003 metsätaloudessa 1,4 prosenttia. Sen sijaan pääoman tuottavuus kasvoi 3,8 prosenttia ja kokonaistuottavuus parani siten metsätaloudessa 3,5 prosenttia. Jos työlliset ja työmäärät lisääntyvät metsätaloudessa kuluvana vuonna vuoden alkupuolen ennakkotietojen valossa tehtyjen ennako-

arviointien mukaisesti, ei työn tuottavuus kasvaisi metsätaloudessa vuoden 2004 aikana. Vuonna 2005 työn tuottavuus kasvaisi tehtyjen työllisyys- ja työmääräennusteiden mukaan noin 4 prosenttia. Vuosien 2003–2004 työn tuottavuusluvut ovat matalia verrattuna metsätalouden työn tuottavuuden historialliseen keskikasvuun vuosilta 1975–2003, jolloin se on ollut 4,8 prosenttia koneellisen hakkuun lisääntymisen johdosta.

Työvoimakustannusten kehitys maltillista

Metsätalouden työvoimakustannukset olivat vuonna 2003 Tilastokeskuksen mukaan 350 miljoonaa euroa. Reaalisesti työvoimakustannuksissa ei tapahtunut kasvua edellisestä vuodesta. Sen sijaan palkansaajaa kohti lasketut työvoimakustannukset kasvoivat reaalisesti noin seitsemän prosenttia ja olivat 26 700 euroa. Työvoimakustannusten osuus metsätalouden kokonaistuotoksesta vuonna 2003 oli 11 prosenttia. Kuluvalle vuodelle tehtyjen työllisyys- ja työmääräarvioiden perusteella metsätalouden työvoimakustannukset näyttävät kasvavan reaalisesti noin kuusi prosenttia olettaen, että palkansaajatyöpanos kasvaa ennakoarvion mukaisesti. Kun vuodelle 2005 ennustetaan metsätaloudessa edelleen vähäistä palkansaajatyöpanoksen kasvua, kasvavat työvoimakustannuksetkin edelleen hieman, mutta nousu jää edellistä vuotta lievemmäksi edellyttäen, että ansiotasokehitys pysyy maltillisena.

